

Skikkelse, end det oprindeligt havde, og det vilde være naturligt at forandre Taget, saa det fik sin oprindelige Skikkelse igen. Saa vidt mig bekendt, har Bygningsinspektøren ogsaa udtalt sig for, at en Række af disse Arbejder var nødvendige og ønskelige. Hvis de skal foretages, er det imidlertid nødvendigt, at man kommer Kirken til Hjælp, og det vil jeg derfor lægge et godt Ord ind for. Det vilde sikkert gøre store Dele af Befolkningen meget ondt, om Sagen maatte lægges til Side nu. Da dertil kommer, at der ogsaa dernede er en Del Arbejdsløshed, som der maaske herved kunde raades noget Bod paa, henstiller jeg til den højtærede Minister, at han vil stille sig velvilligt til Tanken om at komme Kirken til Hjælp, og ligeledes beder jeg det højtærede Finansudvalg overveje, om det ikke var muligt at redde den smukke gamle Bygning fra Forfald.

Jeg skal saa gøre nogle Bemærkninger om Boligforholdene, som har spillet en ret betydelig Rolle under denne Finanslovbehandling. Spørgsmaalet blev rejst af det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Wilhelm Rasmussen) gennem den Skildring, han gav af de fortvivlede Forhold, hvorunder store Dele af Befolkningen i København lever, en Skildring, som ingenlunde var for stærk. Det har ogsaa vist sig, at denne Skildring har vakt Opmærksomhed, og man har, før jeg siger, i Virkeligheden fra alle Sider erkendt, at det var uforsvarligt at opretholde saadanne Boligforhold længere end højest nødvendigt. Men det var interessant at lægge Mærke til, at til Trods for denne Erkendelse af det uforsvarlige i at opretholde saadanne Boligforhold søgte man at skubbe Ansvaret derfor over paa andre, navnlig da paa Socialdemokratiet. Det forekommer mig nu at være det uretfærdigste af alt, thi Socialdemokratiet har ikke det fjerneste at bebrejde sig med Hensyn til de daarlige Boligforhold. Tværtimod kan jeg sige, at hvad der er gjort for at raade Bod paa dem i Aarenes Løb, er gjort fra Socialdemokratiets Side eller i hvert Fald efter Socialdemokratiets Agitation. Der er mange Medlemmer, der har været inde paa dette Spørgsmaal, og alle har de søgt at lægge Skylden over paa Socialdemokratiet. Det vil jeg tilbagevise, thi det er, som sagt, ganske uretfærdigt.

Jeg skal nu meddele nogle Oplysninger om, hvad Socialdemokratiet har gjort for at raade Bod paa disse daarlige Boligforhold. Thi det er Socialdemokratiet, der først har rejst dette Spørgsmaal og paavist, at det trængte til at løses, paavist, at store Dele af Befolkningen levede

under saadanne Kaar, at det var ganske uforsvarligt. Allerede i Begyndelsen af Firserne rejste Bladet „Social-Demokraten“ en stærk Agitation for at ændre disse Forhold. Det gav en Række Skildringer af, hvor usselt en stor Del Mennesker boede, og søgte at slaa til Lyd for at faa dette Forhold forandret. Den Gang havde vi hverken Indflydelse i Stat eller i Kommune, i hvert Fald havde vi ingen Repræsentanter hverken paa Ting og i Kommunen, og vor Røst lød derfor kun gennem Pressen og paa Møder. Men der lød den ogsaa kraftigt og stærkt. Da vi fik Foden indenfor Lovgivningsmagten og Kommunen, tog vi fat paa at søge at reformere dette Forhold. Den 6. Oktober 1886 indbragte mine Partifæller Holm og Hørdum i Forbindelse med den nuværende ærede Landstingsmand for 1ste Kreds Trier og den nuværende højtærede Handelsminister (Hage) et Forslag, som sigtede til at faa disse Forhold ordnet. Forslaget gik ud paa, at der skulde stilles et Beløb af 4 Mill. Kr. til Raadighed for Københavns Kommune paa rimelige Rente- og Afdragsvilkkaar til en Regulering af Byggesforholdene og eventuelt Opførelse af Arbejderboliger. Lovforslaget blev ret velvilligt modtaget baade i Folketinget og i Landstinget. Det blev noget forringet i Landstinget, saaledes som Landstinget havde for Vane at forringe den Slags Forslag, men ikke desto mindre ophøjedes det til Lov. Loven blev imidlertid slet ikke benyttet af Københavns Kommune. Højre sad den Gang som enevældigt i Kommunalbestyrelsen, og Højre havde ingen Interesse i at forandre disse Forhold, i hvert Fald er det Faktum, at der ikke skete noget paa Grundlag af denne Lov. Dens Gyldighed udløb, for saa vidt Tilskuddet til Ombygninger angaar, i 1889. Men den 19. Oktober 1897 indbragte saa paa ny den socialdemokratiske Gruppe et Forslag her i Tinget om Fornyelse af denne Lov. Den socialdemokratiske Gruppe var nu vokset til 9 Medlemmer fra de 2, den bestod af, da Forslaget oprindeligt blev forelagt, og allerede det gav naturligvis en større Styrke i Agitationen. Lovforslaget blev gennemført, men ganske vist paa ny i en ringere Skikkelse. Laanebeløbet nedsattes fra 4 Mill. Kr. til 2 Mill. Kr. Denne Lov blev heller ikke brugt, thi Højre regerede stadig i Kommunen. Socialdemokratiet fortsatte imidlertid stadig Arbejdet; Spørgsmaalet trængte sig paa ny frem; vi rejste Sagen ved flere Lejligheder paa Møder og i Pressen og paaviste, at det var et Spørgsmaal, der virkelig maatte løses. Den 24. April 1908 indbragte paa ny den socialdemokratiske